

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

טו.

תורה אור השלם

- דבר י' אשר יהיה אל צפניה בן מנחם בן גדליהו בן אמריהו בן חזקיהו בימי אישקיהו בן אמון מלך יהודה: צפניה א א
- ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אילישמע מנער המלכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליהו בן אחישק המצפתה ויאכלו שם לחם יחדו במצפה: וימיווהו מא א
- בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל יהודה קדש י' אשר אהב ובעל בת אל בכר: מלאכי ב יא
- ועש שבחניו בן זחאל מבני עילם ויאמר לעזרא אנהו מעלתו באלהינו ונשב נשים נבריות ומפני הארץ ועתה יש מקוה לישראל על זאת: עזרא י ב
- ותקדש י' את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ויפא ויצא בתוך היער ויזעק ויקרא גדלה וקמרה: אסתר ד א
- ותבואנה נערות אסתר וקרייהו ויגידו לה ותחלחל המלכה מאד ותשלח בגדיה להלביש את מרדכי ויהי ויאמר ויבא בתוך קבלי: אסתר ד ד
- ותקרא אסתר להקטר מסריסי המלך אשר העמיד לפניו ונעזרה על מרדכי לדעת מה יהי ועל מה יזו: אסתר ד ה
- ויפן ויגיד משה מן החר ושני לוח העזרת ידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים: שמה לב טו
- ויגידו למרדכי את דברי אסתר: אסתר ד טז
- לך כנס את כל היהודים הנמצאים בפרס וצומו עלי ואל תאכלו ולא תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתי אצטן בן וכן באו אל המלך ובשר לא בשר ובאשר אבדתי אבדתי: אסתר ד טז
- ועבר מרדכי וישע בכל אשר צוהו עליו אסתר: אסתר ד יז
- ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימי נכח בית המלך ובמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית: אסתר ה א
- ורוח לבשה את עמישי ראש השלישים לך ידו ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לעמך כי עורך אלהיך ויקבלם ידו ותקם בראשי הגדר: דברי הימים א יב ט
- הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כו א
- לקול תתן ויהי ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כו א
- ותקדש יהוה ויגד למלך ויאמר אסתר לה בשער המלך ויהי ויאמר אליו הנני בראשית כו א

ארבע נשים יפיות היו בעולם. קשה אמאי לא חשיב מהו דהא אמרינן צפ' חוקת הצמים (צ"ב דף נ"ח) שרה לפני מהו כקוף צפני אדם ויש לוומר דלא חשיב אלא אותן הנולדות מנשה: **בשם שאבדתי מבית אבא בן אבדתי מנחם.** וא"ת אמאי לא היה מנשה ותהא מותרת לאחיותיה י"ל לפי שכל מה שהיה הגנוה הוא ע"פ עדים והיה ירא פן יתפרסם הדבר למלכות: **ב'יום הששי.** זכות מורה נצילים ומזוים א"י כהנים ליום וישראלים אי נמי משה ואהרן ומרים אי נמי שלשי דמתן מורה: זה

בידוע שהוא מירושלים במתניתא תנא כל שמעשיו (ט) **ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון דבר ה' אשר היה אל צפניה בן כושי בן גדליהו בן חזקיהו בן אמריהו בן חזקיהו בימי אישקיהו בן אמון מלך יהודה:** ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אילישמע מנער המלכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליהו בן אחישק המצפתה ויאכלו שם לחם יחדו במצפה: וימיווהו מא א

בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל יהודה קדש י' אשר אהב ובעל בת אל בכר: מלאכי ב יא

ועש שבחניו בן זחאל מבני עילם ויאמר לעזרא אנהו מעלתו באלהינו ונשב נשים נבריות ומפני הארץ ועתה יש מקוה לישראל על זאת: עזרא י ב

ותקדש י' את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ויפא ויצא בתוך היער ויזעק ויקרא גדלה וקמרה: אסתר ד א

ותבואנה נערות אסתר וקרייהו ויגידו לה ותחלחל המלכה מאד ותשלח בגדיה להלביש את מרדכי ויהי ויאמר ויבא בתוך קבלי: אסתר ד ד

ותקרא אסתר להקטר מסריסי המלך אשר העמיד לפניו ונעזרה על מרדכי לדעת מה יהי ועל מה יזו: אסתר ד ה

ויפן ויגיד משה מן החר ושני לוח העזרת ידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים: שמה לב טו

ויגידו למרדכי את דברי אסתר: אסתר ד טז

לך כנס את כל היהודים הנמצאים בפרס וצומו עלי ואל תאכלו ולא תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתי אצטן בן וכן באו אל המלך ובשר לא בשר ובאשר אבדתי אבדתי: אסתר ד טז

ועבר מרדכי וישע בכל אשר צוהו עליו אסתר: אסתר ד יז

ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימי נכח בית המלך ובמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית: אסתר ה א

ורוח לבשה את עמישי ראש השלישים לך ידו ועמך בן ישי שלום שלום לך ושלום לעמך כי עורך אלהיך ויקבלם ידו ותקם בראשי הגדר: דברי הימים א יב ט

הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כו א

לקול תתן ויהי ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כו א

ותקדש יהוה ויגד למלך ויאמר אסתר לה בשער המלך ויהי ויאמר אליו הנני בראשית כו א

בשמה. (י) ירמיה ומנחל דכתיב ויצא אלי מנחל בן דודי כדבר ה' (ירמיה לב) ברוך ושריה מזניו שהיו תלמידי ירמיה ברוך דכתיב מפיו יקרא אלי את הדברים האלה ואני כומצ על הספר בדיו (ירמיה לו) ושריה ברוך (י) ספר ירמיה את שריה בן מחסיה וגו' ומנינו בתלמידי נצילים שהיו נצילים נמה רוח אליהו על אלישע ויהושע תלמיד משה ולקמן תניא צדיקתא ברוך בן נריה ושריה בן מחסיה ודניאל ומרדכי וחגי זכריה ומלאכי כולן נתנבאו צננת סתים לדריוש: **ישמעאל בן נתניה.** הוא שהרג את גדליהו בן אחישק הנדק: **צננת סתים לדריוש.** האחרון נתנבאו לצני הגולה שיחזרו לבית המקדש שנתבטלה המלכה זה שמונה עשרה שנה על ידי שמרוים שמהמליו זה ציני כורש: **בגדה יהודה.** סיפיה קרע ובעל בת אל נכר: **צננת וינפה.** המזכיר את שמה נגרר אחר תלות זנות: **נקרי.** רוחה קרי: **ה"ג מאי אהר.** כשנעק לעקו גדולה ומרה מה היה אומר צננתקו: **רצ אהר.** כך היה נועק: **בגדה המן האחרונה.** ששלחו לבו לדבר מה שלח עלה על לב אחרושו: **גבר מלכא עילאה.** כינוי הוא להיפוך צלשון נקיה: **ותסתחלו.** ותסתמסו חללי גופה: **שסתכוו מגדולתו.** ציני אחרושו שהי בלשנא השלישו תלתא צננותו וכן דריוש המדי שנאמר ועלה מנהון סריסא תלתא די דניאל חד מנהון (דניאל ו) וכן כורש שנאמר ודניאל הלל צננות דריוש וצננות כורש ספקאה (סס) וכשמלך אחרושו חסכו מגדולתו: **ואילו אישו.** דניאל לא אויל להשיב שליחותו: **על הקלקלה.** שהימה אסתר מונעת לבא אל המלך לפיכך לא השיב התך את שליחותו ואסתר שלחה דבריה ע"י אחריס: **עד עכשו.** נעשה אחר: **ועכשו.** מכאן ואילך נדמתי: **אחריס מנחם.** ואסורה אני לך. דאשת ישראל שנאנסה מותרת לצעלה ובראון אסורה לצעלה: **יו"ט ראשון של פסח.** שהרי צ"ג בניסן נכתבו האגרות וניתן הדת צטעון וי"ד ומשנה עשר ופסח עשר התענו וצטענה עשר (ט) נמלה המן צער: **דעבר ערקומא דמיא.** לאסוף היהודים שצערב שני: **שופס אס הקדרה.** מושיבה על הכירה היא קרויה ספיתה: **וזה בא צפרונו.** מרדכי שכלו אליו צטענת עושר המן בא צטענת עוני שמכר המן את עצמו למרדכי קודם לכן ימים רבים צככרי להם: **צולי.** לשון עושר כדלמרינן (גיטין דף ל"ג) וישנתי את גאון עוכסס' אלו בוללות שזיהודה: **צובי**

הגהות הגר"א
[א] גם מעשה צ"ל ממשי:

מוסף רש"י
אסתר ויקרקהו היתה. ספקה וזעיר י"ג. עורמה דמיא. שולט של מים ממוסס (קלות כח).

רבינו חננאל
כל ששמו ושם אביו בנבואה בידוע שהוא נביא בן נביא. וכן כל ששמו ושם עירו מפורש בידוע שהוא נביא מאותה העיר. שמו ולא שם עירו בידוע שהוא מירושלים וכן כל שמעשיו ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון דבר ה' אשר היה אל צפניה בן כושי בן גדליהו בן חזקיהו בן אמריהו בן חזקיהו בימי אישקיהו בן אמון מלך יהודה: צפניה א א

מסורת הש"ס